

जायानया लोकार्खं छम्र

लशयनीया भ

- डा. सुवन् वज्राचार्य

झारख

मीगु माँरास नयालरास नयालीलिपिँद वनगु व्रथगु याना छल यशियेनिगु लगी जायानया वारखं छम्र झारख वना । जायानय ४१ (योद्धगु) यदसग द् । व सकर्गाया यदसयु थीथीगु वारखं (थो नं चनकन याना नया वंगु द् । जि जायानय वयागु थुगुसी २३ (नीया) दँ छन । (थोका जिं चनागेगु वारखंया दथुँ छ रवा छिकयिन् नं छेना वना । दकलय द्याया जि (थोकादय वना वनागु ठाकिनावा यदसया वारखंनं सनु याना वना । ठाकिनावा जायानया दकल कठन (चिना)याख लागु यदस ख४ । जने लिया थ४न (उफन) यदस गक्या वारखं छसिकथं झारखगु विवा४ द् ।

मू वारख

झाया, ठाकिनावाया छेगिगाकि (वेगु द्नीयया वंगा (युती)याख समुद्रदुधा सिथय न्वान् (वेगु छगु गां द् । वनया मनूा वृथा व थालाछेयिं । अल छेयिं सकलं (वेथेँ दया माया द्यियं जया याउँक जीवन रुना वन ।

गांया ब्याथक ब्यासागिमिला थीगु वरुनी समुद्रया सिथय वया वस (वाँसुनी) य्या, थ हला, झाल्लयुँकीगु वलन । छक वरुनी, ब्याथकगु जथे झाल्लयुँका वंगु छेल्य, समुद्रया गनं छथारसं सानिगु (थेँ जागु धन्य थ हलाह४गु गायु दे वया सकसिनं धानगया छन ।

'सुं जेहं, ला४सा समुद्रय कर्णुवना सीक गू ला मखला ?' धका सकलं जगगि वाल । जने लियानं युद्धियगिकं चनयच्छेयुगु वानलागु मिसासलं हलीगु थ गायु देगु जयावल ।

गाला (गमि) छेल्य छदया खँ । गांया थाकूलिग दुंशाय वना या लाना वन । झारख(थेँ थुक्कनं जाल यकल या गकना वल । अक छ रूसिया जालला गसकं थागु, सालां सालेह मद् । ब्याथकगु गुहालि कया४ जालयाग सालाकाल । जालया दुलला जगिकन वानला४क मिसा छक गकना वंगु खनी । झया कय ४४सा ययु व झारखं दुगुलिं थारख शलकिकि छ धका४ सकलं जगगि वाया, 'थाना ला नया चय माल का धका४ छकसिनं धाल । थ खँ चना व जगगियाक या छिक् छिक् लना खया हल ।

'जयु छ भाकँ सु ख४ ?' धका४ या ला४यिसं छन ।

'जि लशयनी ख४ । द४ समुद्रय ब४गाविल धा४सा समुद्रया थानायस वंगु सुनां मयुगु खँ (नरुथ) कानावी ।' धका४ जगगिकि थां धाल । खयावकं था खना४ माया वना थायाग ब४गा४ 'वीगु जल थां नरुथ कनगु कवल जल । थां गीजक धाल

'कदयु स्थयु थन लिक्क ग४धंगु सुनामि वा वेंगु द् । मनूा नं यसुयीछग नं वृळक४ यका४ सिना वनद् । आ४हं, याकन गुंया (यहागुया) वयु विरुँ द् ।' लशयनीया थानायस वंगु थ खँ चना४, गांया मनूा मनह जगगि वाल । कवलकथं लशयनीयाग जालं लिक्कया४ समुद्रय ब४गाविल । लशयनी लयागागां लख द्नीना खन मदया वन । लशयनीया खँ चना गाम वीयं सकलं याकनं लिक्क द्यु गुँदं थारुवन । छेमिसं नायं वंगु गिनाहा गाम वीयन् नं खवन विल । अयुनं

गिनाहा गांया मनूायसं धा४सा थ खँ यथा४ मयाग ।

कदयु कूद्, समुद्रय ल४ सुनावन । गुंया वयु वना वीयं न्वान् गांया मनूा, समुद्रय दुगु वि आकामाकां छुँदं जया द्नीना व४गु खन । जल समुद्रया गायकं हाकस वंगु सुयांयु (थेँ खनदयक सुनामि वा४वया छकलं ह ग४जा४गु छाल ह्या४ द्नीययु वजाग ।

क थनुथनु खाका चयावीयं न्वान् गांया मनूा, कदयु कूद् गुं कूलवल । सकसिगु खा४ थुं । समुद्रया ल४ छिग४ छुँह मजगु (थेँ शाक । गां धा४सा छुँह मथक वृळक४ यका गल । लारुना जक उखथुख थना वन । थ खना४ छेमिसं न्वायु ह मदग ।

अयुनं, लशयनीया गुहालिं न्वान् गांया छक ह सी माथक वध जगु वीधंगु राथ मखु धका४ गायका, सकलं जाना४ गांयाग हानं दयकगु कृग४ झालक ।

उख, लिक्कला४गु गिनाहा गांया मनूा दूक (थेथं छुँ वूँ नायं समुद्रय वृळका यका गल । वधजीयं (थेयिं ह उकूद् स्थ द्यायां वृँदं वना वीयं छक निक्क जक ।

खूरुव

थ वारखं, सन् २००९ दँय जायान दसयु छेगिगाकि द्नीययु वा४व४गु सुनामिं याना १०,००० (मिद४) मनूा सीगु भाकँयागु खँया जाधानय दयका ग४गु जल । नयालीलियं झथनागु थ वारखं वीम यासायिसं गथे गायका दिया ? मगु ब्याख मगु वारखं झारखगु विवा४ याना वनागु द् ।

(डा. वज्राचार्य नयाल उधयन मखल जयानया नाय४ ख४)

www.nepallipi.com या कार्यकान्धी सथादक ख४ । नैसं १९३४ दूदं (सन् १९८४-१०-२३) कूद् झाकूगु लीनवा थीलकाया नयालरास झाष४ निसं, मिठियायु नयालरास झथलंगु व 'नयालरास नयालीलियं झथलंगु' जेरियानय संलग्न जस वंगु दँय 'नयाल सनकानया रास नीगि व नयालरास झथलामिया वान या४गु उधयनयाग जायानया छकूवा हलिं वनकूथि (University of chukuba, Japan) वरुनां दुीय लकनीगिया विद्यावनिधि (Ph.D. in International Public Policy) उयाधि ल४झा४गु द् ।)